

Panun rakinoita

Oulun kouluperinteistä ja kodesaan, kouluun.

pohjoismaisesta yhteistyöstä.

Tri A. kuvasi sitten kiertokäyntään Oulussa, maisteri Sven Nybergin opastuksella ja käyntiään sekä ruotsalaisen koulun, meidän tuntemamme "mellanskolanin", että sen koulukodin "hemmetin", kuten suomalaiset kouluaiset leikkilään sanoivat, raunolla Oulun ruotsalainen kouluhan kärsi pommituksessa raskaat tappiot menettäen kaikki kiinteistönsä. Edelleen radioselostaja kuvasi, minkälaisissa oloissa ruotsalainen koulu täällä nykyisin toimii kerretalosta taloon. Mm. mainittiin tohtorinna Eva Granbergin koti. Tämän jälkeen vetosi selostaja kuulijoihinsa, siis ruotsalaisiin, joiden apua hän sanoi tarvittavan, koska vaikeudet muuten uhkaavat käydä ylivoimaisiksi ja uhkaavat koulun olemassaoloa. Mikä olisi korvaamaton vahinko, kuten puhu- ja huomautti, ruotsalaiselle sivistykselle lähettää lapsia etelään, poistukselle. Tässä yhteydessä tri A.

vetosi vanhoihin perinteisiin huomauttaen, että "tästä koulusta" ovat lähtöisin sellaiset kuuluisuudet kuin Nervander, Snelman, Runeberg ja Topelius.

Ensinnäkin on kiintoista todeta, että ruotsalaisten mielenkiinto kohdistuu Suomeen, joskin tässä tapauksessa heidän omankieliseen sivistykseensä, mikä tietysti on ymmärrettävissäkin. Samoin, on mielenkiinnolla todettava, että ne tuntevat harrastusta ja halua taoudellisiin uhrauksiin asian väksi. Tässä ollaan nähdäkseni paljon terveemmällä pohjalla kuin tähän saakka. Sillä olen jatkuvasti niin paljon otosuomalainen, että en aivan mielelläni näe Suomessa ja supisuomalaisilla seuduilla kerättyä pääomaa käytettävän jonkun pienen toskielisen "perinteen" ylläpitämiseen, mutta jos riikinruotsalaiset antavat apuaan yltäkylläisyydestään, niin suon sen toki mielelläni niin "mellanskolalle" kuin muillekin siihen rinnastettaville.

Mutta, mutta... Tuo ruotsalaisen koulun perinteisiin vetoaminen! Nervander, Runeberg, Snelman ja Topelius ovat Oulun kou-

lupoikia, teinejä. Kun ruotsalainen vieraamme käyttää sanontaa, josta saa sen käsityksen, että nämä kuulut herrat ovat käyneet tätä nykyistä Oulun ruotsalaista koulua, niin puhuu hän hleman muunneltua totuutta. Siinä hän tietysti on oikeassa, että Oulun ruotsalainen koulu jatkaa 1800-luvun ja vielä vanhempain oululaisia koulu-kaupunkiperinteitä, mutta näitä perinteitä jatkavat yhtä hyvin Oulun kuulut suomalaiset koulut, Runebergin ja Snelmanin perinteen vaalimiseksi ei ole suinkaan välttämätöntä ylläpitää Oulussa ruotsalaista koulua, ne perinteet kuuluvat yhtä hyvin suomalaisille kouluille, sillä silloisen triviaalkoulun opetuskielenä oli latina — latinakouluksihan näitä kouluja kutsuttiinkin. Ja vaikka nämä kirjaimet kirjoittivat ruotsinkielellä, niin pitävät Oulun suomalaiset koulut kiinni kunniaista olla näiden kuulujen oululaisten koulujen työn jatkajia.

Tässä yhteydessä tulkoon vain todetuksi, että Oulu esim. Runebergin kouluajoina oli jokseenkin suomaan kaupunki, jonka porvariston kotikielenä vielä oli suo-

mi. Muutos tapahtui vasta myöhemmin. Tämän huomioonottaen lausuu Lauri Viljanen Runeberg-elämäkerrassaan mielenkiintoisen arvelun, että ei ehkä niinkään liian varhainen ajankohta kuin pelkkä saattuma vaikutti siihen, että Runebergistä ei tullut suomenkielistä runoilijaa. Sillä, Oulun silloiset kieliolot huomioonottaen voimme päätellä minkälaisia vaikutteita nuori Johan Ludvig oli si voinut saada, jos hänen setänsä, jonka luona hän kouluun kävi, olisi elänyt vielä muutamia vuosia. Tulkoon tämäkin tässä asiaa sivuavana kerratuksi:

Kun nyt liikumme ruotsin- ja suomenkielten alalla ja tavalan lähtökohtanime muistaen, pohjoismaisen yhteistyön alla, niin emältä olla kajoamatta eräisiin seikkoihin, joista kuulin keskusteltavan äskeisessä Pohjola-Norden yhdistyksen Oulun osaston kokouksessa. Yhdistyksen sihteeri toi terveisiä Ruotsista, missä hän oli ollut mukana Norden-yhdistysten kursseilla

Oi mielenkiintoista kuulla, että täällä harrastus suomenkieltä

kohtaan oli osoittautunut suuremmaks kuin esim. tanskan- ja norjankieltä ja että kurssilaiset kärsivällisesti olivat jaksaneet seurata loppuun saakka lyhyen suomen alkeiskurssin, jonka piti Ruotsissa vaikuttava suomenkielen lehtori Zilliacus. On mielenkiintoista ajatella pohjoismaista yhteistyötä, kun voi todeta, että vuorovaikutus näin vähitellen käy molemminpuoliseksi, sillä valtavastahan asia tähän saakka on ollut niin, että sekä Suomessa että Ruotsissa on pidetty luonnollisena, että suomalaiset ovat Ruotsin mennessään puhuneet ruotsia, mutta ruotsalaiset suomeen tullessaan eivät ole yrittäneetkään maan kieltä. Asia sinänsähän taas on, että meidän ruotsinkielen osaamiseen, tai osamattomuuteen on suhtauduttava samalla tavoin kuin minkä muun vieraan kielen hyvänsä osaamiseen. Suomalaisuusasia harrastavissa piireissä on, silloin tällöin pyritty sekoittamaan näissä asioissa 'asia' ja 'asia'.